

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcov : **1/ J. Ž.**, bývajúca v P., **2/ T. Ž.**, bývajúci v P., **3/ N. Ž.**, bývajúca v P., všetci zastúpení JUDr. O. L., advokátkou v P., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalobcov : Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Námestie legionárov č. 5, proti žalovaným : **1/ O.**, so sídlom v P., zastúpené spoločnosťou Advokátska kancelária H., so sídlom v P., **2/ A. F.**, bývajúca v P., zastúpená JUDr. M. K., advokátom v P., **o určenie práva s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 11 C 171/2008, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. októbra 2011 sp. zn. 1 Co 77/2011

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom z 31. marca 2011 č.k. 11 C 171/2008-276 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali určenia, že výpoveď z nájmu predmetného bytu zo dňa 14.5.2002 je neúčinná a nájomný vzťah medzi žalobkyňou 1/ a žalovaným trvá a taktiež určenia, že zmluva o prevode vlastníctva k bytu uzavretá medzi žalovaným a v tom čase vedľajším účastníkom (t.č. žalovanou 2/), ktorej predmetom je prevod vlastníckeho práva k predmetnému bytu, je neplatná. V odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalovaný ako prenajímateľ dal žalobkyni 1/ a jej nebohému manželovi ako nájomcom dňa 14.5.2002 výpoveď v zmysle ustanovenia § 711 ods. 1 písm.d/ Občianskeho zákonníka z dôvodu neplatenia nájomného a úhrad za služby spojené s užívaním bytu za čas dlhší ako tri mesiace. Výpoveď bola daná písomne a bola doručená žalobkyni 1/ dňa 16.5.2002 a jej nebohému manželovi dňa 16.5.2002. Bol v nej skutkovo vymedzený dôvod

výpovede s uvedením konkrétneho ustanovenia § 711 ods. 1 písm.d/ Občianskeho zákonníka a konkretizovaný časovým obdobím aj výška nedoplatku, a to neplatenia nájomného a úhrad za služby spojené s užívaním bytu za čas dlhší ako tri mesiace, keď ku dňu 30.4.2002 dlhovali na platbách sumu 15 639,93 Sk bez poplatkov z omeškania. Vo výpovedi bola určená aj trojmesačná výpovedná lehota a začiatok jej plynutia prvým dňom v mesiaci nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola výpoveď doručená, v danom prípade začala plynúť výpovedná lehota nájomcom dňa 1.6.2002. Pokiaľ žalobkyňa 1/ tvrdí, že v čase výpovede boli v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov a domáha sa ochrannej lehoty, mala túto skutočnosť preukázať prenajímateľovi, t.j. žalovanému 1/ po doručení výpovede. Žalobkyňa 1/ ani jej nebohý manžel tak neurobili, ale túto skutočnosť uviedli až v podanej žalobe a ich terajšie preukázanie hmotnej núdze nemá vplyv na určenie dĺžky výpovednej lehoty. Žalobcovia sa neplatnosti výpovede z nájmu začali domáhať až podaním tohto návrhu, t.j. dňa 8.8.2008, t.j. po vyše šiestich rokoch, a teda po uplynutí zákonom stanovenej trojmesačnej lehoty. Žalobkyňa 1/ a jej nebohý manžel si však museli byť vedomí, že ich nájom zanikol, nakoľko dňa 4.9.2002 ich žalovaný vyzval vo veci zabezpečenia bytovej náhrady, keď vo výzve uviedol, že uplynutím výpovednej lehoty dňa 31.8.2002 zanikol ich nájom predmetného bytu a zároveň boli vyzvaní, aby preukázali že sú v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov. Dohoda o uznaní a splácaní dlhu bola uzatvorená až dňa 21.7.2003, t.j. nebola uzavretá počas plynutia výpovednej lehoty, a teda na jej základe výpovedný dôvod neodpadol. Žalobkyňa 1/ žiadnym spôsobom nepreukázala, že by v čase doručenia výpovede bola s nebohým manželom v hmotnej núdzi. Naopak súd mal preukázané, že nebohý manžel žalobkyne 1/ vykonával podnikateľskú činnosť a z daňového priznania za rok 2002 mal preukázané, že mal príjem za predchádzajúci rok v sume 696 942 Sk. Žalovaný 1/ žalobkyňu 1/ a jej nebohého manžela dňa 4.9.2002 vyzval, aby sa dostavili na prejednanie otázok ohľadom zabezpečenia bytovej náhrady, alebo aby preukázali, že sú v hmotnej núdzi z objektívnych dôvodov a dňa 20.9.2002 bolo žalobkyňi 1/ doručené písomné vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady jednoizbového bytu č. X.. Žalobkyňa 1/ však zmluvu o poskytnutí bytovej náhrady v zákonom stanovenej lehote neuzavrela a uplynutím tejto tridsaťdňovej prekluzívnej lehoty plynúcej od 21.9.2002 jej právo na uzavretie zmluvy zaniklo. Žalovaný 1/ preukázal súdu, že pohľadávka zo strany žalobcov 1/ až 3/ existovala a postúpenie pohľadávky podľa ustanovenia § 524 a § 530 Občianskeho zákonníka nie je v rozpore s citovanými ustanoveniami a nie je ani v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko žalobkyňa 1/ užíva predmetný byt č. X. poschodí bytového domu A. súpisné číslo X. bez právneho titulu. Vlastníkom predmetného bytu bol žalovaný 1/, ktorý mal aj právo uzatvoriť zmluvu

o prevode vlastníctva bytu na predmetný byt tak, ako to ustanovuje zákon č. 182/1993 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov rozsudkom z 12. októbra 2011 č.k. 1 Co 77/2011-301 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a prisúdil žalovaným 1/, 2/ trovy odvolacieho konania zo strany žalobcov. Uviedol, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Súd prvého stupňa správne postupoval, pokiaľ žalobu v celom rozsahu zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, ktorého prípustnosť odvodzovali z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p., pretože rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súdny podľa ich názoru dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dôkazy vyhodnotili nesprávne, jednostranne, bez vzájomných súvislostí v neprospech žalobcov. Krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania, čím im odňal možnosť konať pred súdom. Rozsudok odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu sa zakladá na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhli, aby najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

Žalovaní 1/, 2/ navrhli vo svojom písomnom vyjadrení dovolanie žalobcov odmietnuť.

Vedľajší účastník na strane žalobcov navrhol dovolaniu vyhovieť, zrušiť rozsudok a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V danom prípade žalobcovia 1/ až 3/ napadli dovolaním taký rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Prípustnosť ich dovolania preto z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Dovolanie žalobcov 1/ až 3/ by vzhľadom na to mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolatelia existenciu procesných väd v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

So zreteľom na dovolateľmi vytýkanú nesprávnosť sa dovolací súd osobitne zameral na posúdenie, či postupom súdov nebola týmto účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny, zákonu sa priechiaci postup súdu majúci za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa

na pojednávajú, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Dovolatelia vyvodzujú odňatie možnosti konať pred súdom z toho, že odvolací súd vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie dňa 12. októbra 2011.

Dovolací súd pripomína, že podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej, nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. alebo v ostatných v prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že a/ odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, a že z tohto dôvodu nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania, c/ so zreteľom na povahu prejednáwanej veci nič nenasvedčuje tomu, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval dôležitý verejný záujem. Odvolací súd mohol preto v danej veci rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Zo spisu, konkrétne zo zápisnice o vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu spísanej 12. októbra 2011 (č.l. 300 spisu) vyplýva, že 12. októbra 2011 odvolací súd vyhlásil rozsudok v predmetnej veci bez nariadenia ústneho pojednávania. V zmysle ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p. vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Z ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p. vyplýva, že vo veciach, v ktorých odvolací súd rozhoduje vo veci samej rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania (§ 214 O.s.p.), nemá súd povinnosť adresne predvolávať účastníkov konania na verejné vyhlásenie rozsudku; povinnosťou súdu je len všeobecne neadresne oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na svojej úradnej tabuli. Túto povinnosť v danom prípade odvolací súd splnil (viď oznámenie „Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku“ č.l. 299 spisu, ktoré potvrdzuje, že oznámenie bolo na úradnej tabuli tohto súdu vyvesené 16. septembra 2011). Uvedený postup odvolacieho súdu sa nepriečil zákonu, preto ním nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti

dovolateľom konať pred súdom. Neopodstatnená je aj v dôsledku toho námietka dovolateľov, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Vzhľadom na argumentáciu dovolateľov Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Pri hodnotení dôkazov ide o činnosť súdu, pri ktorej vykonané dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú dôkazy nesprávne vyhodnotené, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. Pre úplnosť problematiky hodnotenia dôkazov treba uviesť, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). V prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď R 42/1993).

Z dovolania vyplýva tiež názor žalobcov 1/ až 3/, že súdy nezistili v potrebnom rozsahu skutkový stav. Namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení nie je ale procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. (výlučne ktorá by, ako už bolo uvedené, mohla v danom prípade založiť prípustnosť dovolania). Žalobcami 1/ až 3/ vytýkaná neúplnosť alebo nesprávnosť by mohla byť (prípadne) spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p., vada tejto povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Dovolateľa zastávajú názor, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale

interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým však možno úspešne odôvodniť iba procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.); samo nesprávne právne posúdenie veci nie je totiž procesnou vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania žalobcov 1/ až 3/ nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol ich dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p., ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

V dovolacom konaní neboli dovolatelia procesne úspešní a právo na náhradu trov tohto konania vzniklo procesne úspešným žalovaným (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na rozhodnutie o priznaní tejto náhrady (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. marca 2013

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová